

HUMAN RIGHTS,
DEMOCRACY
AND THE RULE OF LAW

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

DROITS DE L'HOMME,
DÉMOCRATIE
ET ÉTAT DE DROIT

Бухгалтерські аспекти співробітництва територіальних громад: основні правила

Тетяна Станкус, консультантка
Програми Ради Європи
«Посилення доброго демократичного врядування і стійкості в Україні»

Поточне правове регулювання в Україні:

БКУ	<u>Бюджетний кодекс України</u>
Закон № 1508	<u>Закон України від 17.06.2014 р. № 1508-VII «Про співробітництво територіальних громад»</u> (зверніть увагу на зміни, чинні з 04.04.2023 р.)
Закон № 2658	<u>Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 № 2658-III</u>
Інструкція № 333	<u>Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333</u>
Наказ № 818	<u>Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.09.2016 № 818.</u>
НП(С)БО № 133	<u>Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 133 «Фінансові інвестиції», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.05.2012 № 568.</u>

Де взяти кошти на співробітництво?

Фінансування співробітництва

Стаття 16 Закону № 1508 передбачає, що фінансування співробітництва здійснюється **за рахунок коштів:**

- ✓ **місцевих бюджетів** суб'єктів співробітництва;
- ✓ **самооподаткування;**
- ✓ **інших не заборонених законодавством джерел,** зокрема, державного бюджету, міжнародної технічної та фінансової допомоги, кредитних ресурсів.

Найпоширенішим джерелом, звісно, є **кошти місцевих бюджетів** — суб'єктів співробітництва.

Фінансування співробітництва: донорська допомога

Для фінансування співробітництва можливо залучати донорські кошти та пожертви.

Донорська допомога може надходити як у вигляді **грошових коштів**, так і у вигляді **майна**.

Фінансування співробітництва: донорська допомога майном

Якщо кінцевий споживач чітко визначений донором, то ОМС виступає лише «транзитом» і зараховує таке майно на позабалансовий **рахунок 021** «Активи на відповідальному зберіганні розпорядників бюджетних коштів».

Якщо конкретний кінцевий споживач донором не визначений і його визначає ОМС, то майно має бути зараховано на **субрахунок 1815** «Активи для розподілу, передачі, продажу».

Коли почати фінансування?

Як правило, фінансування заходів співробітництва розпочинається з **наступного бюджетного періоду.**

Але! У разі узгодження між суб'єктами співробітництва фінансування заходів співробітництва може розпочинатися раніше – **3 4 квітня 2023 року** відповідно до змін, унесених *Законом № 2867.*

Погодження періоду фінансування

Безперечно, такий період фінансування **має бути погоджено** усіма суб'єктами співробітництва, передбаченими у договорі.

Загальний порядок обліку операцій

Порядок обліку операцій, пов'язаних зі співробітництвом ТГ, розглянемо на прикладі трьох найбільш найпоширеніших форм співробітництва, як-то:

- 1) делегування одній ТГ іншими ТГ виконання одного чи кількох завдань з передачею їй відповідних ресурсів;
- 2) спільне фінансування (утримання) комунальних юридичних осіб чи об'єктів інфраструктури, що належать одній ТГ;
- 3) утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій, спільних об'єктів інфраструктури кількома ТГ.

Делегування виконання завдань: міжбюджетні трансфери

Видатки мають здійснюватися шляхом надання **міжбюджетного трансферту** з відповідного місцевого бюджету.

Одна місцева рада **може передати кошти на здійснення окремих видатків місцевих бюджетів іншій місцевій раді** як міжбюджетний трансферт до відповідного місцевого бюджету – *ч. 1 ст. 93 БКУ*.

Безпосередньо передачу коштів між місцевими бюджетами проводять **на підставі рішень відповідних місцевих рад**, прийнятих кожною із сторін, і укладеного договору – *ч.2 ст. 93 БКУ*.

Делегування виконання завдань: міжбюджетні трансфери

Необхідно виконати **такі дії**:

- ✓ укласти **договір** (між надавачем та отримувачем трансферту). У ньому слід чітко прописати умови використання коштів, порядок їх передачі (суму, строк) та звітування щодо використання;
- ✓ прийняти **рішення** про передачу/прийняття бюджетних ресурсів. Таке рішення мають прийняти обидві місцеві ради та затвердити у своїх місцевих бюджетах;
- ✓ внести **зміни до розписів** місцевих бюджетів — передбачити відповідні доходи та видатки.

Делегування виконання завдань: міжбюджетні трансфери

Увага! Не можна передавати кошти як міжбюджетний трансферт безпосередньо установі (КП) — розпоряднику нижчого рівня (одержувачу бюджетних коштів), оминаючи головного розпорядника — ОМС.

Сторонами договору про співробітництво ТГ, а також договору про надання/отримання міжбюджетного трансферту є відповідні місцеві ради. І саме вони несуть **відповідальність за цільове використання коштів**, отриманих згідно з цими договорами!

Делегування виконання завдань: міжбюджетні трансфери

Безпосередньо отримувачем трансферту є **відповідний місцевий бюджет**, а не конкретна місцева рада чи виконком.

Кошти трансферту спочатку потрапляють на «котловий» рахунок місцевого бюджету-отримувача, а звідти — на рахунки головних розпорядників бюджетних коштів. Відтак для розпорядників бюджетних коштів ці кошти фактично є звичайними **бюджетними асигнуваннями**.

Делегування виконання завдань: як документально оформити трансферт?

Делегування виконання завдань: документальне оформлення

Казначейство спочатку спрямовує кошти трансферту на рахунки ОМС-надавача, призначені для обліку операцій з міжбюджетними трансфертами. Після цього кошти з цих рахунків перераховують на рахунки отримувача.

Для реєстрації зобов'язань надавач трансферту має подати до органу Казначейства **договір, Реєстр бюджетних зобов'язань та Реєстр фінансових зобов'язань**.

Безпосередньо перерахування коштів з рахунку надавача трансферту на рахунок отримувача проводиться за **платіжною інструкцією**.

Делегування виконання завдань: застосування КЕКВ

Видатки на **поточні** міжбюджетні трансфери ОМС-надавач має планувати і здійснювати за **КЕКВ 2620** «Поточні трансфери органам державного управління інших рівнів» - *п.п. 2.4.2 Інструкції № 333.*

Капітальні трансфери слід планувати за **КЕКВ 3220** «Капітальні трансфери органам державного управління інших рівнів» - *п.п. 3.2.2 Інструкції № 333.*

Делегування виконання завдань: основи бухобліку

Для обліку міжбюджетних трансфертів ОМС-надавач має застосовувати такі субрахунки:

2314 «Інші рахунки в Казначействі» — для обліку коштів, виділених з бюджету розпоряднику для подальшого їх розподілу та перерахування;

7512 «Трансферти» — для обліку надходжень, пов'язаних з перерахуванням сум трансфертів та коштів, отриманих для виконання цільових заходів;

8511 «Витрати за необмінними операціями» — для обліку витрат, пов'язаних з наданням трансфертів.

Спільне фінансування (утримання) КП

Співфінансування (спільне утримання) КП одночасно з кількох місцевих бюджетів також слід проводити шляхом надання субвенції — **міжбюджетного трансферту** з одного місцевого бюджету іншому.

Спільне фінансування (утримання) КП: застосування КЕКВ

Видатки на фінансову підтримку підприємств на безповоротній основі, а також інші поточні трансферти підприємствам слід планувати і здійснювати за **КЕКВ 2620** «Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів» - п.п. 3, 6 п.п. 2.4.2 Інструкції № 333.

ОМС-надавач субвенції на фінансування КП в межах угоди про співробітництво ТГ має планувати та здійснювати відповідні видатки саме за КЕКВ 2620.

Спільне фінансування (утримання) КП: основи бухобліку

Кошти міжбюджетних трансфертів (у тому числі для фінансування КП) підлягають обов'язковому **зарахуванню на рахунки головного розпорядника (ОМС)** — засновника відповідного КП.

Тільки після цього головний розпорядник (розпорядник нижчого рівня) перераховує ці кошти на рахунки одержувача бюджетних коштів (КП).

Утворення спільних КП

Комунальне майно може бути передане КП на праві господарського відання для **поповнення статутного капіталу**.

ОМС як засновник відповідного КП може зробити **внесок до його статутного капіталу** у вигляді майна.

Якщо співзасновників КП декілька, то й внески до його статутного капіталу надійдуть від кількох ОМС.

Утворення спільних КП

Увага! ОМС може здійснювати внесок до статутного капіталу КП у грошовій формі лише за умови, що це підприємство — одержувач бюджетних коштів має відкритий в органах Казначейства рахунок.

Утворення спільних КП: документальне оформлення

Для документального оформлення здійснення внеску до статутного капіталу підприємства використовують **Акт приймання-передачі**. Типової форми такого документа наразі не існує.

У разі передачі основних засобів (будівель, споруд, транспортних засобів, обладнання тощо), доцільно користуватися типовою формою Акта, затвердженою *наказом № 818*, **що доцільно визначити у розпорядчому акті ОМС**

Утворення спільних КП: оцінка майна

Увага! У разі створення підприємства на базі майна комунальної власності, проведення незалежної оцінки є **обов'язковим!** Це передбачено *абз. 2 ч. 2 ст. 7 Закону № 2658.*

При створенні КП та здійсненні внесків до його статутного фонду у формі майна необхідно мати **звіт (акт) про оцінку майна.**

Утворення спільних КП: застосування КЕКВ

Фінансування (у межах бюджетної програми) капітальних внесків до статутного капіталу слід планувати і здійснювати за **КЕКВ 3210** «Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)» – п.п. 2 п.п. 3.2.1 Інструкції № 333.

Увага! Внески ОМС до статутного капіталу є видатками бюджету розвитку – п. 3 ч.2 ст. 71 БКУ.

Утворення спільних КП: основи бухобліку

Для цілей бухгалтерського обліку внески до статутного капіталу КП є **фінансовими інвестиціями**.

Балансова вартість фінансових інвестицій у підприємства збільшується на суму внеску до статутного капіталу підприємств комунального сектору економіки та зменшується на суму вилучення майна у таких підприємств - [п. 6 розд. III НП\(С\)БО № 133.](#)

Утворення спільних КП: основи бухобліку

У разі поповнення статутного капіталу спільного КП кожен ОМС має показати в обліку збільшення суми фінансових інвестицій і власного капіталу.

При цьому внески у статутний капітал слід обліковувати на субрахунку **2513** «Довгострокові фінансові інвестиції у капітал підприємств» та субрахунку **5212** «Капітал у підприємствах в іншій формі участі у капіталі».

Albania - Albanie
Tirana

Estonia - Estonie
Tallinn

Lithuania - Lituanie
Vilnius

San Marino - Saint-Marin
San Marino - Saint-Marin

Andorra - Andorre
Andorra-la-Vella
Andorre-la-Vieille

Finland - Finlande
Helsinki

Luxembourg
Luxembourg

Serbia - Serbie
Belgrade

Armenia - Arménie
Yerevan - Erevan

France
Paris

Malta - Malte
Valletta - La Valette

Slovak Republic -
République slovaque
Bratislava

Austria - Autriche
Vienna - Vienne

Georgia - Géorgie
Tbilisi - Tbilissi

Republic of Moldova -
République de Moldova
Chisinau

Slovenia - Slovénie
Ljubljana

Azerbaijan - Azerbaïdjan
Baku - Bakou

Germany - Allemagne
Berlin

Monaco
Monaco

Spain - Espagne
Madrid

Belgium - Belgique
Brussels - Bruxelles

Greece - Grèce
Athens - Athènes

Montenegro -
Monténégro
Podgorica

Sweden - Suède
Stockholm

Bosnia and Herzegovina -
Bosnie-Herzégovine
Sarajevo

Hungary - Hongrie
Budapest

Netherlands - Pays-Bas
Amsterdam

Switzerland - Suisse
Bern - Berne

Bulgaria - Bulgarie
Sofia

Iceland - Islande
Reykjavik

North Macedonia -
Macédoine du Nord
Skopje

Turkey - Turquie
Ankara

Croatia - Croatie
Zagreb

Ireland - Irlande
Dublin

Norway - Norvège
Oslo

Ukraine
Kyiv - Kiev

Cyprus - Chypre
Nicosia - Nicosie

Italy - Italie
Rome

Poland - Pologne
Warsaw - Varsovie

United Kingdom -
Royaume-Uni
London - Londres

Czech Republic -
République tchèque
Prague

Latvia - Lettonie
Riga

Portugal
Lisbon - Lisbonne

Denmark - Danemark
Copenhagen - Copenhague

Liechtenstein
Vaduz

Romania - Roumanie
Bucharest - Bucarest

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

46 MEMBER STATES 46 ÉTATS MEMBRES

Дякую!

Тетяна Станкус,

консультантка

**Програми Ради Європи «Посилення доброго демократичного
врядування і стійкості в Україні»**

Для ілюстрації презентації авторкою під власну відповідальність використано розміщені у вільному доступі у мережі Інтернет зображення з українського мультфільму «Микита Кожум'яка», випущеного у 2016 році за мотивами однойменної книги Антона Сіяники

tatyanastankus@gmail.com

www.slg-coe.org.ua

www.facebook.com/slgcoe

